

An Assessment of International Criminal Policy Regarding Israel's Conduct in Palestine, with Emphasis on Its Crimes in Gaza

Fatemeh Bakhtiari^{*1}
Mohammad Ali Haji Dehabadi²

Received: 2024-12-09

Revised: 2025-03-11

Accepted: 2025-04-16

Available Online: 2026-09-16

How to cite this article:

Bakhtiari, F., Haji Dehabadi, M.A (2026). An Assessment of International Criminal Policy Regarding Israel's Conduct in Palestine, with Emphasis on Its Crimes in Gaza, Iranian Research Letter of International Politics, 14 (02), 146 - 170 (in Persian with English abstract) <https://doi.org/10.22067/irlip.2026.91147.1598>

1. Introduction

International criminal policy comprises legislative, judicial, and executive measures aimed at responding to serious international crimes, ensuring accountability, and protecting victims. The continuation of crimes committed by Israel in Palestine, particularly in the Gaza Strip, has revealed significant deficiencies in the international response and a gap between international legal norms and their practical implementation. Accordingly, this study asks: How can international criminal policy concerning the crimes committed by Israel in Palestine and the Gaza Strip be evaluated? It examines the legislative, judicial, and executive dimensions and identifies the principal deficiencies affecting justice and efforts to address the protracted conflict.

2. Theoretical framework

International criminal policy comprises three interconnected dimensions: legislative, judicial, and executive. The legislative dimension concerns criminalization and appropriate punishment; the judicial dimension concerns the prosecution and adjudication of international crimes based on impartiality, universality, and independence; and the executive dimension concerns the practical implementation of international measures and alleviation of victims' suffering. This study evaluates the international response to the crimes committed by Israel in Palestine and the Gaza Strip through these three dimensions and identifies the deficiencies limiting its effectiveness.

3. Methodology

This study employs a descriptive-analytical method and library-based research, drawing on relevant books, articles, legal materials, documents, and scholarly sources. It examines inter-

1. Ph.D. Candidate in Criminal Law and Criminology, University of Qom, Qom, Iran. (Corresponding Author Email: f.bakhtiari@stu.qom.ac.ir)
2. Ph.D. in Criminal Law and Criminology, Associate Professor, Department of Criminal Law and Criminology, University of Qom, Qom, Iran.

national responses to the crimes committed by Israel in Palestine and the Gaza Strip through the legislative, judicial, and executive dimensions of international criminal policy. The analysis focuses on the effectiveness of criminalization and punishment, impartial and universal judicial action, and the practical implementation of international measures.

4. Discussion

The findings indicate that international criminal policy, in its legislative, judicial, and executive dimensions, suffers from significant deficiencies in responding effectively to the situation in Palestine and the Gaza Strip. These deficiencies have limited the capacity of international criminal justice mechanisms to ensure accountability, provide effective protection for victims, and contribute to the termination of the longstanding conflict.

At the legislative level, weaknesses are evident in the criminalization of relevant conduct and in the establishment and implementation of appropriate sanctions. Although international criminal law provides a normative framework for addressing serious international crimes, the effectiveness of this framework is weakened when appropriate criminalization and punishment mechanisms are not adequately translated into practice. Consequently, the gap between the existence of legal norms and their effective application reduces the capacity of international criminal policy to perform its preventive, deterrent, and justice-oriented functions.

At the judicial level, the conduct of the Prosecutor of the International Criminal Court is identified as one of the important issues requiring critical assessment. According to the findings of the study, a cautious approach toward characterizing and addressing the crimes attributed to Israel has contributed to the reduction or underestimation of the gravity of these crimes within the framework of international criminal proceedings. Furthermore, the selection of experts from states involved in the conflict is argued to raise concerns regarding the principles of universality and impartiality. From the perspective of international criminal policy, the credibility of judicial institutions is closely connected to the perception and reality of their independence and impartiality. Any circumstance that creates doubts concerning these principles may adversely affect public confidence in international criminal justice.

At the executive level, deficiencies are also observable in the international response to the continuation and communication of the crimes committed against Palestinians. The limited reflection of the crimes and the insufficient use of available popular capacities to reduce the suffering of Palestinians demonstrate a weakness in translating international concern into effective practical measures. Executive measures are particularly important because the effectiveness of international criminal policy cannot be achieved solely through the formulation of legal rules or the initiation of judicial procedures. Without effective implementation and practical measures aimed at reducing human suffering and preventing the continuation of violations, the objectives of international criminal policy remain incomplete.

The findings therefore demonstrate that the deficiencies identified in the three dimensions are interconnected. Weaknesses at the legislative level limit the normative capacity of international criminal policy; deficiencies in judicial responses undermine the credibility and impartiality of international criminal justice; and weaknesses at the executive level reduce the practical effectiveness of legal and judicial measures. The resulting gap between international criminal norms and their implementation makes it difficult for the international criminal jus-

tice system to fulfill its objectives in relation to the Palestinian situation.

Accordingly, improving international criminal policy requires simultaneous attention to all three dimensions. At the legislative level, strengthening the criminalization of international crimes and ensuring appropriate and effective sanctions are necessary. At the judicial level, greater attention should be paid to impartiality, universality, independence, and the effective investigation and prosecution of alleged crimes. At the executive level, international actors should strengthen the practical implementation of international legal and judicial measures and make more effective use of available capacities to reduce the suffering of the Palestinian population

5. Conclusion

The findings demonstrate substantial deficiencies in international criminal policy toward the crimes committed by Israel in Palestine and the Gaza Strip. Weaknesses in criminalization and punishment, concerns regarding judicial impartiality and universality, and deficiencies in the practical implementation of international measures have limited the effectiveness of the international response. Addressing these deficiencies requires stronger criminal accountability, impartial and universal judicial action, and more effective practical measures to protect victims and reduce human suffering.

Keywords: Israel; Aggression; International Organizations; International Criminal Policy; Gaza; International Crimes

ارزیابی سیاست جنایی بین المللی در خصوص عملکرد اسرائیل در فلسطین با تأکید بر جنایات آن در غزه

فاطمه بختیاری*^۱

محمدعلی حاجی ده آبادی^۲

چکیده

سیاست جنایی بین المللی بیانگر خط مشی هایی است که در صحنه بین المللی در قبال جنایات علیه بشر اتخاذ می شود و در قلمرو تقنینی، قضایی و اجرایی با نقد و خطا مواجه است. با توجه به جنایات و تجاوزات اسرائیل در فلسطین و به ویژه نوار غزه، اتخاذ تدابیر بین المللی مناسب ضروری است؛ با این حال، تداوم این جنایات، ناکارآمدی تدابیر موجود را آشکار ساخته و بررسی انتقادی سیاست های جنایی بین المللی و تبیین کاستی های آن ها را ضروری می سازد. این پژوهش با روش توصیفی تحلیلی و مطالعه کتابخانه ای، به این پرسش پاسخ می دهد که سیاست جنایی بین المللی در خصوص جنایات اسرائیل در فلسطین و غزه چگونه ارزیابی می شود؟ یافته ها نشان می دهد سیاست جنایی تقنینی، قضایی و اجرایی بین المللی با کاستی های اساسی در اجرای عدالت و خاتمه درگیری دیرپا مواجه است. در بعد تقنینی، ضعف در جرم انگاری و کیفرگذاری مناسب مشهود است. در بعد قضایی، دادستان دیوان کیفری بین المللی با رویکردی احتیاطی به فروکاستن جنایات اسرائیل پرداخته و انتخاب کارشناسانی از دولت های متخاصم، اصل جهان شمولی و بی طرفی را خدشه دار کرده است. در بعد اجرایی نیز ضعف در انعکاس جنایات و بهره گیری از ظرفیت های مردمی برای کاهش آلام فلسطینیان مشاهده می شود. بر همین اساس، راهکارهایی در ابعاد تقنینی، قضایی و اجرایی پیشنهاد شده است.

کلیدواژه: اسرائیل، تجاوز، سازمان های بین المللی، سیاست جنایی بین المللی، غزه، جنایات بین المللی

۱. دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی، دانشگاه قم، قم، ایران. (نویسنده مسئول) (f.bakhtiari@stu.qom.ac.ir)

۲. دکتری تخصصی، دانشیار گروه حقوق کیفری و جرم شناسی، دانشگاه قم، قم، ایران.

۱. مقدمه

سیاست جنایی بین‌المللی ناظر به آن دسته از استراتژی‌ها و تدابیری است که سازمان‌های بین‌المللی در قبال جرایم و جنایاتی که همه جهانیان و ابنای بشر را نشانه می‌رود اتخاذ و اجرا می‌شود. این تدابیر صرفاً جنبه واکنشی ندارد و شامل تدابیر پیشگیرانه نیز می‌شود. در حقیقت سیاست جنایی بین‌المللی «به‌کارگیری ابزار و وسایل راهبردی در جهت مبارزه و مدیریت بحران‌های بین‌المللی است» (Razavifard, 2011: 183) این تدابیر می‌تواند ماهیت تقنینی، قضایی و اجرایی داشته باشد که هر یک به نوعی در صحنه جهانی کارکردهایی دارند.

از جمله جرایم بسیار وخیمی که سالیانی طولانی وجدان بشریت را آزرده خاطر ساخته جرایم و جنایاتی است که توسط اسراییل در فلسطین و به‌ویژه در یک سال اخیر در غزه ارتکاب یافته و در حال وقوع است. پرسشی پرسشی که در این میان قابل طرح است، این است که سیاست جنایی بین‌المللی در خصوص جنایات اسراییل در فلسطین و غزه چگونه بوده است؟ این‌گونه جرایم هرچند به طور مستقیم متوجه فلسطینیان است اما جرایمی فراگیر و تهدیدی علیه همه انسان‌ها به شمار می‌رود از این رو می‌توان از منظر جهانی شدن بدان نگریست. جهانی شدن حکایت از دگرگونی شگرف در تمام جوانب خصوصاً مسائل حقوقی شده که همین امر سبب هماهنگ‌سازی نظام‌های کیفری به یکدیگر شده است؛ که بدین واسطه هنجارهای کیفری به مرور زمان چهرهای بین‌المللی یافته، از این رو وجود یک سیاست جنایی بین‌المللی در سطوح (قانونی، قضایی و اجرایی) ضروری است. (Razavifard, 2011: 179)

۲. چارچوب پژوهش

نوشتار حاضر نخست درباره عملکردهای اسراییل در اراضی اشغالی و چگونگی مواجهه با فلسطینیان بحث می‌کند بحث می‌کند و اقدامات اسراییل از جمله تصرف اراضی، اعمال خشونت، مقررات تبعیض آمیز و ایجاد شرایطی برای آوارگی عملی فلسطینیان و... را مرور می‌کند، آنگاه رویکرد سیاست جنایی بین‌المللی از سه محور تقنینی، قضایی و اجرایی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

۳. پیشینه پژوهش

در این بخش، مهم‌ترین آثار و پژوهش‌های مرتبط با موضوع تحقیق بررسی می‌شود تا ضمن تبیین زمینه علمی پژوهش، جایگاه مطالعه حاضر در میان تحقیقات پیشین مشخص گردد. در این راستا، آثاری که به وضعیت فلسطین و اقدامات اسراییل، شهرک‌سازی و شهرک‌نشینی در مناطق اشغالی، پاک‌سازی نژادی و نیز مبانی و نظام‌های سیاست جنایی پرداخته‌اند، مورد بررسی قرار می‌گیرند. سپس، با بیان وجوه اشتراک و تفاوت این مطالعات با پژوهش حاضر، خلأ پژوهشی موجود تبیین می‌شود. پژوهش حاضر با تمرکز بر ارزیابی سیاست جنایی بین‌المللی در قبال عملکرد اسراییل در فلسطین، با تأکید بر جنایات ارتکابی در غزه، درصدد بررسی و ارزیابی پاسخ‌های تقنینی، قضایی و اجرایی جامعه بین‌المللی و میزان کارآمدی آن‌ها در مواجهه با این جنایات است.

۱- پایه (۱۳۹۴) در کتاب پاک‌سازی نژادی در فلسطین، بر ابعاد تاریخی و ماهیت پاک‌سازی نژادی در فلسطین تمرکز کرده است. اشتراک آن با پژوهش حاضر، بررسی اقدامات اسرائیل علیه فلسطینیان و پیامدهای آن است؛ اما مطالعه حاضر برخلاف این اثر که عمدتاً ماهیت و روند پاک‌سازی نژادی را بررسی می‌کند، به ارزیابی سیاست جنایی بین‌المللی و عملکرد نهادهای بین‌المللی در قبال جنایات اسرائیل می‌پردازد و با تفکیک ابعاد تقنینی، قضایی و اجرایی، میزان کارآمدی پاسخ‌های بین‌المللی، به‌ویژه در ارتباط با جنایات غزه، را تحلیل می‌کند.

۲- دلماس‌مارتی در نظام‌های بزرگ سیاست جنایی، به تبیین نظری و مدل‌سازی سیاست جنایی و نحوه تعامل دولت، حقوق و جامعه مدنی در پاسخ به پدیده جنایی پرداخته است. اشتراک اثر مذکور با پژوهش حاضر، استفاده از مفهوم و چارچوب سیاست جنایی است؛ اما آن اثر ماهیتی نظری، عام و تطبیقی دارد و به ارزیابی عملکرد یک دولت یا نهادهای بین‌المللی در قبال یک وضعیت خاص نمی‌پردازد. پژوهش حاضر با بهره‌گیری از مفهوم سیاست جنایی در سطح بین‌المللی، آن را به صورت موردی در قبال عملکرد اسرائیل به کار گرفته و کارآمدی پاسخ‌های تقنینی، قضایی و اجرایی بین‌المللی نسبت به جنایات غزه را ارزیابی می‌کند.

۳- ذاکر حسین (۱۴۰۳) به بررسی شهرک‌سازی و شهرک‌نشینی در مناطق اشغالی از منظر حقوق کیفری بین‌المللی پرداخته است. اشتراک این پژوهش با مطالعه حاضر، توجه به اقدامات اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی و تحلیل آن‌ها در چارچوب حقوق کیفری بین‌المللی است؛ اما پژوهش مذکور بر شهرک‌سازی و شهرک‌نشینی به عنوان موضوعی مشخص تمرکز دارد، در حالی که پژوهش حاضر دامنه گسترده‌تری داشته و سیاست جنایی بین‌المللی در قبال مجموعه عملکرد و جنایات اسرائیل، با تأکید بر غزه را بررسی می‌کند و علاوه بر مباحث حقوقی، کارآمدی پاسخ‌های تقنینی، قضایی و اجرایی نهادهای بین‌المللی را ارزیابی می‌نماید.

۴- احدی کرنق و فولادی (۱۴۰۳) در پژوهش خود به بررسی وضعیت حقوقی شهرک‌نشینان مناطق اشغالی فلسطین پرداخته‌اند. وجه اشتراک این پژوهش با مطالعه حاضر، پرداختن به وضعیت فلسطین و اقدامات اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی است؛ با این حال، پژوهش مذکور عمدتاً بر جایگاه و وضعیت حقوقی شهرک‌نشینان تمرکز دارد، در حالی که پژوهش حاضر با رویکردی کلان‌تر، سیاست جنایی بین‌المللی در قبال عملکرد اسرائیل را در سه سطح تقنینی، قضایی و اجرایی ارزیابی می‌کند و به‌طور ویژه جنایات ارتكابی در غزه و کاستی‌های سازوکارهای بین‌المللی در پاسخ‌گویی به آن‌ها را مورد تحلیل قرار می‌دهد.

۴. عملکردهای اسرائیل در خصوص وضعیت حقوقی سرزمین‌های اشغالی و ارتكاب جنایات علیه ساکنان آن

درک درست از حوادث ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و جنایات ارتكاب یافته علیه فلسطینیان در بازه زمانی اخیر مستلزم بررسی سیاست‌ها و عملکردهای اسرائیل در خصوص وضعیت حقوقی سرزمین‌های اشغالی است. ارزیابی سیاست جنایی بین‌المللی نیز از این زاویه امکان‌پذیر است. عملکرد اسرائیل در این خصوص در محورهای ذیل قابل ارائه است.

۱-۴. مصادره و تصرف زمین

گسترش شهرک‌های اسرائیل در کرانه باختری و بیت المقدس براساس مصادره و تصرف زمین‌های وسیع فلسطینی‌ها رخ داده است. این اقدامات برای توسعه شهرک‌های اسرائیلی به نفع جمعیت غیرنظامی شهرکنشین و به ضرر جمعیت محلی فلسطین انجام شده است. سیاست‌های ارضی اسرائیل با مواد ۴۶، ۵۲ و ۵۵ مقررات دیوان دادگستری مطابقت ندارد. شورای امنیت چندین بار اصل غیرقابل قبول بودن تصرف سرزمین از طریق تسخیر نظامی را بیان کرد و با قطعنامه ۲۹۸ مورخ ۲۵ سپتامبر ۱۹۷۱، تأکید تأکید کرد که تمام اقدامات انجام شده توسط اسرائیل برای تغییر وضعیت شهر بیت المقدس، از جمله سلب مالکیت زمین و املاک، انتقال جمعیت و قوانینی با هدف الحاق بخش اشغالی کاملاً باطل است و نمی‌تواند این وضعیت را تغییر دهد. این شورا از اسرائیل خواست تا تمام اقدامات قبلی را لغو کند و گام دیگری برای تغییر وضعیت شهر برندارد. متأسفانه متأسفانه این رژیم به این درخواست ترتیب اثری نداد.

نقض ممنوعیت تصرف اراضی با زور توسط اسرائیل و حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین تأثیر مستقیمی بر قانونی بودن ادامه حضور اسرائیل به عنوان یک قدرت اشغالگر در سرزمین فلسطین دارد. در بیانیه «استانداردهای شهرسازی و سکونتگاه‌های انسانی سازمان ملل» بیان شده است که «دستیابی به زمین و امنیت قانونی تصرف، پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی شده برای شرط و قانون سرپناه مناسب برای همه و توسعه استقرار و سکنا مناسب انسان می‌باشد که هم بر مناطق شهری و هم روستایی تأثیر می‌گذارد».

(Ameri Siahui, 2008: 83)

۲-۴. نقض حق بر تعیین سرنوشت مردم فلسطین

حق مردم فلسطین برای تعیین سرنوشت خود، موضوعی عمیقاً ریشه‌دار است که برای چندین دهه یک موضوع کلیدی بین‌المللی بوده است. حضور مستمر اسرائیل در اراضی فلسطین در کرانه باختری و مداخله در غزه، موجب نگرانی مردم از درگیری‌های مداوم و جابجایی شده است. حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین توسط اسناد بین‌المللی از جمله منشور سازمان ملل متحد و چندین قطعنامه مجمع عمومی حمایت می‌شود. این حق به طور واضحی نقض شده است، چنان که کمیسیون مستقل تحقیقات بین‌المللی سازمان ملل «تنها سه روز بعد از حمله ۷ اکتبر و مبتنی بر یافته‌های گذشته خود؛ بر حق فلسطینیان برای تعیین سرنوشت تأکید کرد و ضمن به رسمیت شناختن چنین حقی برای آنان، تنها راه رسیدن به صلح پایدار در فلسطین را پایان اشغال نظامی این سرزمین از سوی اسرائیل دانست» (Mohammadi et al., 2024: 125). در حقیقت از موانع اصلی بر سر راه خودمختاری فلسطینی‌ها، نقض این حق در قالب گسترش شهرک‌سازی اسرائیل است. «اسرائیل در سال ۲۰۰۵ شهرک‌سازی خود را در غزه متوقف کرد، اما به ساخت شهرک‌های جدید در کرانه باختری ادامه داد. گسترش در کرانه باختری و بیت المقدس شرقی وضعیت را پیچیده می‌کند، فلسطینی‌ها را مجبور به ترک خانه‌های خود می‌کند و داشتن یک کشور فلسطینی متحد و پایدار را بسیار دشوار می‌کند. موضوع دیگر اشغال توسط اسرائیل است. این اشغال شامل تصرف، تقسیم و ادعا بر سرزمین فلسطین است. این امر باعث تضعیف کنترل فلسطینی‌ها بر سرزمینشان می‌شود» (Bensah, 2024: 4).

۳-۴. تصویب و اجرای قوانین و اقدامات تبعیض آمیز

اسرائیل قوانین متعدد تبعیض آمیزی را علیه فلسطینیان تصویب و اجرا کرده است؛ از جمله این قوانین، قانون اساسی اسرائیل، قانون ملت دولت یهود است که در ۱۹ جولای ۲۰۱۸ تصویب شد، که تصریح می‌کند که حق تعیین سرنوشت در اسرائیل و سرزمین‌های اشغالی فلسطین ویژه مردم یهود است و با هدایت دولت به ترویج توسعه شهرک‌های یهودی به عنوان یک ارزش ملی، تفکیک نژادی و تبعیض علیه فلسطینی‌ها در مسکن را تشویق می‌کند. «قانون دولت ملت، فرصت یک کودک فلسطینی را برای حفظ ملیت خود از میان می‌برد، زیرا بیان می‌دارد که حق تشکیل دولت، منحصر به مردم یهودی است. این امر خواهان طبقه‌بندی کودکان فلسطینی به عنوان شخصی خارجی در سرزمین اجدادی خود است.» (Azarpendar & Mousazadeh, 2024: 87) نمونه دیگری که در این رابطه قابل ذکر است، قانون بازگشت است که در ۵ جولای ۱۹۵۰ تصویب شد؛ این قانون به یهودیان از هر کجای دنیا حق مهاجرت به اسرائیل و سرزمین‌های اشغالی فلسطین و دریافت خودکار شهروندی اسرائیل را می‌دهد.

نمونه دیگر، قانون املاک غایب و قانون تملک اراضی در سال ۱۹۵۰ که به دولت اسرائیل اجازه می‌دهد زمین و سایر اموال متعلق به فلسطینی‌هایی را که در زمان تأسیس این کشور از خانه‌های خود رانده شده‌اند، مصادره کند. این قانون از ابزارهای اصلی اسرائیل برای تصاحب مقادیر عظیمی از زمین‌ها و اموال خصوصی فلسطینی‌هایی است که اخراج شده‌اند و از حق بازگشت آن‌ها ممانعت شده است.

قانون اراضی اسرائیل در سال ۱۹۶۰ یکی دیگر از قوانین اساسی اسرائیل است. این قانون تصریح می‌کند که مالکیت زمین‌های دولتی فقط می‌تواند بین دولت و سازمان‌های شبه دولتی مانند صندوق ملی یهودیان که فقط زمین را به یهودیان اجازه می‌دهد، منتقل شود. ۹۳٪ از زمین‌های اسرائیل متعلق به دولت است. این سیاست‌ها دسترسی فلسطینی‌ها را به اراضی خود دشوار کرده است.^۱

۴-۴. خشونت علیه فلسطینیان

«بتسلیم» یک مرکز غیرانتفاعی واقع در بیت المقدس است که با مستندسازی نقض حقوق بشر در اراضی اشغال شده توسط اسرائیل، کمک به ایجاد فرهنگ حقوق بشر در اسرائیل می‌کند. این مرکز در نوامبر سال ۲۰۲۰ اقدام به انتشار گزارشی در خصوص اقدامات خشونت آمیز اسرائیل در مناطق اشغالی کرد. در این گزارش آمده است: «اسرائیل تلاش‌هایی کرده تا ساکنان این جوامع ظاهراً به میل خودشان ریشه‌کن شوند. هنگامی که این امر محقق شود، دولت می‌تواند به هدف خود برای تصاحب زمین برسد. برای پیشبرد این هدف، اسرائیل اعضای این جوامع را از ساختن خانه‌ها، سازه‌های کشاورزی یا ساختمان‌های عمومی منع می‌کند. به آن‌ها اجازه نمی‌دهد به شبکه‌های آب و برق وصل شوند یا جاده بسازند و وقتی این کار را می‌کنند چون چاره دیگری ندارند اسرائیل تهدید به تخریب می‌کند و این تهدیدها را هم اجرا می‌کند. خشونت شهرک نشینان ابزار دیگری است که اسرائیل برای عذاب بیشتر فلسطینی‌های ساکن به کار می‌گیرد.»

۱. به نقل از <https://imeu.org/article/the-most-racist-israeli-laws-۷-https://imeu.org/article/the-most-racist-israeli-laws-۷>، تاریخ دسترسی ۱۴۰۳/۸/۲۱

در این میان، مانورهای متعدد جهت پاکسازی نژادی مناطق مختلف فلسطین از جمله در منطقه جلیله و «در قالب عملیاتی که اسرائیلی‌ها آن را گردگیری مینامیدند، انجام شد. تلاش‌های اسرائیل برای برهم زدن توازن جمعیتی این منطقه به نفع یهودیان، شامل اخراج جمعیت روستاهای کوچک و بزرگ بود که موفقیت آمیز نبود.» (Pappe, 2015: 229) با قبول عدم امکان پیروزی و پاکسازی قومی کامل، دولت اسرائیل در عوض تلاش خود را برای جرم کشتار در خانه یا کشتار در محل اقامت که شامل تخریب خانه‌ها و ساختمان‌هاست به کار گرفته تا آینده پایدار فلسطین را از بین ببرد. بنابراین، این رویه به شکلی آینده‌کشی محسوب می‌شود، نفی آینده افراد بومی به خاطر تضمین آینده‌ای برای جامعه مهاجر.

در این میان قابل ذکر است «بخش قابل توجهی از موارد خشونت شهرک نشینان مربوط به پایگاه‌های شهرک‌سازی است که موجب ایجاد ترس فلسطینیان از نزدیک شدن به مناطق توسعه شهرک‌سازی می‌شود. همین امر نشان می‌دهد که چگونه خشونت شهرک نشینان منجر به افزایش توان اسرائیل در گسترش شهرک‌های موجود می‌شود» (Ahadi Karnaq & Fooladi, 2024: 160). حتی پلیس اسرائیل با علم به اینکه شهرک نشینان به طور علنی مرتکب خشونت علیه فلسطینیان می‌شوند، سکوت اختیار کرده و مانع اقدامات شهرک نشینان نمی‌شود.

شایان ذکر است سازمان بهداشت جهانی در راستای انجام وظایف خود از جمله «فراهم کردن کمک‌های فنی مخصوص در موارد فوری، کمک به تهیه خدمات بهداشتی بنابر درخواست سازمان ملل و توسعه اقدامات به منظور از بین بردن بیماری‌های مسری» (Mosaffa, 2011, Vol. 1: 132) با خشونت‌های مضاعف اسرائیل در نوار غزه روبرو بوده و نتوانسته به درستی به این وظایف جامه عمل بپوشاند.

۵-۴. انتقال و آوارگی جمعیت غیرنظامی

هنگامی که یک قدرت اشغالگر، تصمیم به تغییر ترکیب جمعیت منطقه اشغال شده بگیرد، اقدام به انتقال جمعیت می‌کند. انتقال اجباری جمعیت ممکن است در نتیجه مداخله دولت اشغالگر منجر به جابجایی جمعیت بومی شده و یا از طریق استقرار شهروندان آن دولت در قلمرو آن سرزمین صورت گیرد. در سند راهنمای مرکز بدیل چنین آمده: «سیاست‌های اسرائیل هر دو بعد انتقال جمعیت را نشان می‌دهد: (۱) جابجایی جمعیت بومی فلسطین (۲) استقرار شهرک نشینان یهودی اسرائیلی به جای آن‌ها. جابجایی زمانی اجباری در نظر گرفته می‌شود که جمعیت به زور از یک منطقه خارج شوند و یا با ایجاد شرایطی که زندگی آن‌ها را در آن منطقه غیرممکن می‌کند، صورت می‌گیرد.

سیاست‌های اسرائیل که منجر به آوارگی فلسطینی‌ها می‌شود عبارتند از: نهادینه کردن تبعیض نژادی علیه فلسطینیان، مصادره اراضی آن‌ها یا منع استفاده یا بهره‌مندی از اراضی و منابع طبیعی، تخریب خانه‌ها؛ ایجاد مانع در ساخت و ساز و تحمیل یک سیستم خودسرانه کسب مجوز برای آن است. برآوردها نشان می‌دهد که این سیاست‌ها منجر به جابجایی داخلی بیش از ۱۶۰۰۰۰ فلسطینی در سرزمین‌های اشغالی شده است.» این در حالی است که انتقال اجباری جمعیت نقض فاحش کنوانسیون‌های ژنو است (ماده ۱۴۷) همچنین ماده ۴۹ این کنوانسیون مقرر داشته: «انتقال اجباری انفرادی یا دسته جمعی و همچنین

اخراج افراد حفاظت شده از سرزمین اشغالی به قلمرو قدرت اشغالگر یا هر کشور دیگر، اشغال شده یا غیر اشغال شده، بدون توجه به انگیزه آن‌ها ممنوع است. دولت اشغالگر نباید افراد حفاظت شده را در منطقه‌ای که به‌ویژه در معرض خطرات جنگ است بازداشت کند، مگر اینکه امنیت مردم یا دلایل نظامی ضروری چنین باشد. قدرت اشغالگر نباید بخش‌هایی از جمعیت غیرنظامی خود را به سرزمینی که اشغال کرده است اخراج یا منتقل کند. «همچنین «اسرائیل از طریق کنترل سرزمین، وابسته‌سازی اقتصادی و تحمیل شرایط زیست نامناسب، زمینه جابه‌جایی اجباری فلسطینیان و تغییر ترکیب جمعیتی سرزمین‌های اشغالی را فراهم آورده است.» (Athari et al., 2026:306)

چنین روندی احساس ترس دائمی را به زندگی مردم سرزمین‌های اشغالی تزریق می‌کند؛ «ترس و احساس ترس، عدم اطمینان به زندگی و آینده و در معرض خطر و تهدید قرار گرفتن دست به دست هم می‌دهند تا ناامنی پدیدار شود؛ و زندگی افراد مخدوش یا از بین برود» (Zakerian, 2017: 16). فقدان روال جاری زندگی و در معرض خطر همیشگی بودن، همراه با آینده‌های نامعلوم و آوارگی‌های دائمی، رهبران جبهه مقاومت را بر آن داشت که جهت پایان دادن به چنین وضعیت اسفباری به مقابله با سیاست‌های تجاوزکارانه اسرائیل در این منطقه بپردازند؛ اقدامات محور مقاومت «برپایه تهدیدهایی که به گونه‌ای آشکار و برجسته وجود داشته باشند، در ابعاد سیاسی، امنیتی (تدافعی) و در صورت نیاز، نظامی در جریان است.» که این مسیر اتخاذی منجر به حادثه ۷ اکتبر شد که با بزرگ‌نمایی توسط اسرائیل و متحدانش همراه بود. این برجسته‌سازی رخداد ۷ اکتبر، بر تصمیمات سیاست جنایی بین‌المللی تأثیرات بسیاری داشت.

۵. ابعاد سیاست جنایی بین‌المللی در ارتباط با اقدامات اسرائیل علیه فلسطینی‌ها و ارتکاب جنایات در غزه

سازمان ملل متحد از طریق نهادهای مختلف خود از جمله مجمع عمومی و شورای امنیت با تشویق به گفت‌وگو و هدایت مذاکرات نقشی حیاتی در حل اختلافات ایفا می‌کند. با این حال، اثربخشی نقش سازمان ملل به دلیل اختلافات سیاسی و واقعیت‌های پیچیده محدود شده است. که در این میان واکاوی سیاست جنایی بین‌المللی از ابعاد تقنینی، قضایی و اجرایی قابل توجه است.

۱-۵. سیاست جنایی تقنینی بین‌المللی

در حقوق بین‌الملل قانون‌گذاری صورت نمی‌گیرد و تنها در ادبیات حقوق بین‌الملل، قاعده‌گذاری و هنجارسازی وجود دارد؛ زیرا اعمال حاکمیت هر کشور بر قلمرو خود، اولویت و ارزشی است که دولت‌ها به شدت از آن محافظت می‌کنند. با این وجود برخی نهادها مانند مجمع عمومی و شورای امنیت در راستای یک سیاست جنایی بین‌المللی سنجیده و در جهت برقراری صلح و عدالت با صدور قطعنامه‌هایی اقدام به مقررگذاری برای اقدامات دولت‌ها می‌کنند؛ این ارگان‌ها «در پرتو اصول راهبردی سیاست جنایی به وضع و تصویب مقررات می‌پردازند و بدین ترتیب جهت‌گیری‌ها و تدابیر سیاست جنایی را مشخص می‌کنند» (Lazerges, 2021: 20). بر این اساس در ادامه به بررسی قطعنامه‌هایی که توسط بخش‌های مختلف سازمان ملل مانند مجمع عمومی در خصوص جنایات اسرائیل صادر شده، می‌پردازیم.

۱-۱-۵. قطعنامه‌های مجمع عمومی

با وجود قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت در سال ۱۹۶۷ که خواستار آتشبس میان اعراب و اسرائیل بود، اقدامات اسرائیل مبنی بر شهرک‌سازی و بهره‌گیری از نیروی نظامی در مناطق درگیری همچنان ادامه دارد. مجمع عمومی سازمان ملل در قطعنامه ۳۳۱۴ دسامبر ۱۹۷۴ مفهوم تجاوز را مشخص کرده است. در ماده ۱ این قطعنامه مقرر شده: «تجاوز عبارت است از استفاده از نیروی مسلح توسط یک کشور علیه حاکمیت، تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی یک کشور دیگر، یا به هر شکل دیگری که با منشور سازمان ملل متحد، مغایرت داشته باشد.» همچنین در ماده ۳ این قطعنامه آمده: «هر یک از اعمال زیر، صرف نظر از اعلان جنگ، با رعایت و مطابق با مفاد ماده ۲، به عنوان یک اقدام تجاوزکارانه شناخته می‌شود: (الف) تهاجم یا حمله توسط نیروهای مسلح یک دولت به قلمرو یک کشور دیگر، یا هر اشغال نظامی، هر چند موقت، ناشی از چنین تهاجم یا حمله، یا هرگونه الحاق با استفاده از زور در قلمرو کشور دیگر یا بخشی از آن، (ب) بمباران توسط نیروهای مسلح یک دولت علیه قلمرو یک کشور دیگر یا استفاده از هرگونه سلاح توسط یک کشور علیه قلمرو کشور دیگر و...» مطابق با مفاد این قطعنامه، خط مشی اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی را باید استفاده از زور و تلاش در جهت تغییرات دموگرافیک و ساختاری این مناطق دانست؛ که این رفتارها، جنبه‌هایی عینی و واقعی از تجاوز و اقدام برخلاف قطعنامه مذکور هستند. اشغال یک سرزمین امری موقتی است ولی با این حال اسرائیل با ایجاد مناطق حائل و ایجاد شهرک به تجاوزات خود شکلی دائمی داده و این تمهیدات اتخاذی را باید چهره‌های از اشغال مدرن دانست. متأسفانه در قطعنامه ۳۳۱۴ با وجود مشهود بودن این عملیات‌ها سکوت اختیار شده و حتی با وجود اینکه در ماده ۴ بیان می‌دارد: «اعمال برشمرده شده در بالا جامع نیستند و شورای امنیت ممکن است تشخیص دهد که سایر اعمال طبق مفاد منشور تجاوز محسوب می‌شوند» تاکنون این شورا در این باره بیانیه و یا قطعنامه‌های صادر نکرده و دم فرو بسته است.

حتی در ماده ۷ این قطعنامه به صراحت به حق تعیین سرنوشت اشاره شده که این حق را باید یک هنجار مرسوم درک کرد، که حق جدیدی را بازگو و تاسیس نکرده و تنها حقوق سابق بر این را صحنه گذاشته است. حتی مجمع عمومی در سال ۱۹۷۰ این امر را به رسمیت شناخت که مردم فلسطین از حقوق برابر و تعیین سرنوشت مطابق با منشور سازمان ملل متحد برخوردارند.

نکته قابل توجه این که در زمینه برقراری صلح و امنیت بین‌المللی و توجه به ارزش بالای آن پیش‌نویس معاهده جنایات علیه صلح و امنیت بشری در سال ۱۹۹۶ توسط کمیسیون حقوق بین‌الملل سازمان ملل تنظیم و به مجمع عمومی ارائه و تصویب شد. این پیش‌نویس تلاش دارد تا به تعریف و تعیین مسئولیت اشخاص در رابطه با جنایات جنگی، جنایات علیه سازمان ملل و کارکنان مرتبط، جنایات علیه بشریت و جنایت نسل‌کشی در مواد ۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ بپردازد. بر این اساس امروزه «ممنوعیت نسل‌زدایی به بخشی از حقوق بین‌الملل عرفی تبدیل شده و یک قاعده آمره محسوب می‌شود که تعهد در قبال آن در شمار تعهدات دولت‌ها در برابر کل جامعه بین‌المللی قلمداد می‌گردد؛ که در این زمینه، پشتوانه حقوقی نسبتاً قوی وجود دارد.» (Aghaei Jannat Makan & Norouzi, 2024: 18) که هدف اصلی آن ایجاد بدنه ای قانونی و بین‌المللی در راستای پیشگیری و مجازات اشخاصی است که به این اقدامات متوسل می‌شوند. با این وجود

شکاف بزرگی که در این معاهده در خصوص جنایات اسرائیل در غزه به شدت احساس می‌شود، این است که تعریف دقیقی از جنایات در این پیش‌نویس صورت نگرفته است؛ به عنوان نمونه محاصره پزشکی درمانی و غذایی در بندهای این پیش‌نویس جایگاهی ندارد، بنابراین اسرائیل از این طریق بسیاری از محاصرات درمانی غذایی خود را توجیه کرده و از مسئولیت رها می‌شود. همچنین با مراجعه به مفاد پیش‌نویس آشکار می‌شود که تمرکز معاهده بر مجازات اشخاص پس از رخداد جنایات است و سازوکاری در راستای جلوگیری از ادامه جرایم اسرائیل در لحظه وقوع پیشبینی نشده است.

با وجود گذشت سالیان بسیار از تجاوز اسرائیل در اراضی اشغالی، هیچ یک از این اسناد قدرتی در مقابل این اقدامات نداشته‌اند. قطعاً تا زمانی که دفاع اجتماعی در سطح بین‌المللی آغشته به سیاست باشد تصویب و الحاق به کنوانسیون‌ها و اسناد در حد سند مکتوب باقی خواهد ماند. حتی اقتصاد رژیم اشغالگر بر مبنای کشتار و دفاع می‌چرخد به طوری که «پس از جنگ ۱۹۶۷ رژیم صهیونیستی به واسطه جاه طلبی‌هایی که داشت شروع به تولید سیستم‌های تسلیحاتی پیشرفته از جمله جت‌های جنگی، تانک، موشک و... برای بازار داخلی و صادرات نمود و باعث شد صنعت دفاعی به عنوان موتور اصلی رشد اقتصادی رژیم صهیونیستی درآید.» (Golafshan & Koohkan, 2026:40) با وجود تمام این واقعیت‌ها جامعه جهانی همچنان سکوت اختیار کرده است.

۲-۵. سیاست جنایی قضایی بین‌المللی

در کنوانسیون‌ها و مقررات بین‌المللی، موادی درج شده که با وجود آن دلگرمی و قوت قلبی مبنی بر اجرای عدالت و صلح در تابعان حقوق بین‌الملل ایجاد می‌کند؛ ولی با این وجود تضعیف جایگاه مقررات در مقام قضا این امید را تحت تاثیر قرار می‌دهد؛ «زیرا قدرت الزام‌آور قانون به نفع قاضی که اختیاراتش همزمان افزایش یافته از دست می‌رود» (Delmas-Marty, 2014: 155). تا به حدی که مقام قضایی کیفر واقعی را تا اندازه‌ای که تمایل دارد تقلیل می‌دهد. سیاست جنایی قضایی بین‌المللی را باید ناظر به آن دسته از اقدامات و رویه‌های قضایی دانست که در عمل توسط محاکم بین‌المللی اتخاذ و اجرا می‌شود. در ابتدا ابعاد این سیاست ابتدا در اقدامات دیوان کیفری بین‌المللی یوگسلاوی و رویه اتخاذی این دادگاه که قابل انطباق بر پرونده تجاوزات اسرائیل است بررسی می‌شود و بعد به اقدامات دیوان کیفری بین‌المللی پرداخته می‌شود.

۲-۵-۱. اقدامات دیوان کیفری بین‌المللی یوگسلاوی

بعد از انحلال یوگسلاوی سابق، درگیری‌های بسیاری در کرواسی، بوسنی و هرزگوین و کوزوو رخ داد. این کشمکش‌ها با جنایات وسیع جنگی، نسل‌کشی و اقدام علیه بشریت همراه بود. در این مناطق پاکسازی‌های قومی، حمله به زیرساخت‌های غیرنظامی، شکنجه‌ها و قتل عام‌های فراوانی توسط گروه‌های نظامی روی داد؛ از این رو شورای امنیت سازمان ملل تصمیم به ایجاد یک دادگاه ویژه برای رسیدگی به جرایم مسئولان این جنایات گرفت. از جمله پرونده‌های مهمی که در دیوان کیفری بین‌المللی یوگسلاوی مطرح و روند درخوری را

طی تا به نتیجه و صدور رای محکومیت منتهی شد، پرونده جنایات میلوسویچ (رئیس جمهور صربستان) و استانیسیچ (رئیس اداره امنیت دولت صربستان) و سیماتوویچ (از فرماندهان ارشد امنیت صربستان و دست راست استانیسیچ) بین سال‌های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۹ بود. محاکمه این افراد هنوز به اتمام نرسیده بود که میلوسویچ در سال ۲۰۰۶ در بازداشتگاهی در لاهه درگذشت ولی روند رسیدگی به جنایات دونفر باقیمانده همچنان ادامه داشت.

جلسه دادرسی در سال ۲۰۰۸ در لاهه هلند آغاز و در سال ۲۰۱۳ دادگاه بدوی رای مبنی بر تبرئه این دو نفر صادر کرد؛ با این استدلال که سیماتوویچ و استانیسیچ به طور مستقیم هدایت عملیات گروه‌های شبه نظامی که مرتکب جنایات جنگی و پاکسازی قومی شده‌اند را برعهده نداشتند و در این زمینه شواهد کافی در دسترس نیست. دادستان دیوان بین‌المللی کیفری یوگسلاوی به این رای در همان سال اعتراض کرد با این استدلال که دادگاه بدوی به شواهد ارائه شده به اندازه کافی توجه نداشته است.

در سال ۲۰۱۷ این دادگاه بین‌المللی منحل شد ولی تا پیش از این تاریخ مشغول انتقال تدریجی مسئولیت‌ها به نهاد مکانیسم باقیمانده بین‌المللی برای دادگاه‌های کیفری بود. با ارجاع پرونده فوق به این نهاد، در سال ۲۰۲۱ با این استدلال رای دادگاه تجدیدنظر صادر شد «دادگاه تجدیدنظر بخشی از درخواست تجدیدنظر دادستانی را پذیرفت و دریافت که شعبه بدوی در محکوم نکردن آقای استانیسیچ و آقای سیماتوویچ بر اساس حالت مسئولیت جنایی مشترک، مرتکب اشتباه شده است. شعبه بدوی همچنین دریافته بود که آقای استانیسیچ و آقای سیماتوویچ به هدف جنایی مشترک در ارتباط با جنایات در مناطق درگیری کمک کرده‌اند، اما آن‌ها را از مسئولیت جنایی مشترک تبرئه کرد، به این دلیل که ثابت نشده بود که هیچ یک از آن‌ها در قصد پیشبرد هدف جنایی مشترک سهیم بوده‌اند.» از این‌رو هر یک از آن دو را به ۱۲ سال حبس محکوم کرد؛ با اعتراض این دو محکوم در مرحله فرجام‌خواهی در سال ۲۰۲۳ هر یک را به ۱۵ سال حبس مجدداً محکوم کرد.

در رابطه با جنایات اسرائیل می‌توان به رویه دیوان یوگسلاوی در خصوص گروه‌های نظامی اشاره کرد، زیرا اسرائیل با روشی مشابه به پرونده میلوسویچ با گروه‌های نظامی اقدام به هدف قرار دادن غیرنظامیان، پاکسازی قومی و حمله به زیرساخت‌های غیرنظامی فلسطینیان کرده است؛ «سیاست پاکسازی قومی در کنار سایر سیاست‌های رژیم صهیونیستی که همگی در راستای تثبیت و توسعه اشغال است در مجموع سازنده جنایت آپارتاید است که به معنای تبعیض ساختاری مبتنی بر نژاد و سرکوب اعراب فلسطینی و محروم‌سازی ایشان از حقوق بنیادینشان برای حذف شدن ایشان از سپهر سیاسی و اجتماعی و در نهایت جغرافیای مناطق اشغالی است.» (Zaker Hossein, 2024: 420) از این‌رو باید به استناد به ماده ۸ اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی که در مورد جنایات جنگی است، اقدامات این کشور را نقض قوانین بین‌المللی جنگ به عنوان جنایت جنگی قلمداد کرد.

همچنین می‌توان ماده ۷ اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی که به جنایت علیه بشریت اختصاص دارد را با رفتار اسرائیل در مناطق اشغالی که با معیارهای این جرم از جمله جنایت گسترده و سیستماتیک علیه جمعیت غیرنظامی مطابقت دارد را با رویه دیوان یوگسلاوی علیه جنایتکاران مطابقت داد. به نظر می‌رسد

اگر شورای امنیت سازمان ملل پرونده سران اسرائیل را مانند پرونده میلوسویچ به دیوان کیفری بین‌المللی ارجاع دهد می‌توان امیدوار به اجرای عدالت بود.^۱

۲-۲-۵. اقدامات دیوان کیفری بین‌المللی

یکی از سازوکارهایی که در دیوان بین‌المللی دادگستری نسبت به دیوان کیفری بین‌المللی در نظر گرفته شده، امکانسنجی درخواست نظریه مشورتی از دیوان بین‌المللی دادگستری است. با وجود جنبه غیرالزامی چنین نظریاتی، بی‌تردید صدور این نظریات در پرونده‌های مطرح در مورد فلسطین در دو دیوان بسیار کارساز و راهگشا خواهد بود. متأسفانه با رجوع به اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی (اساسنامه رم) مادهای در خصوص کسب نظر مشورتی از این دیوان وجود ندارد؛ حال آن‌که با توجه به جنایات متعددی که اسرائیل در مورد اراضی اشغالی و مردم غزه انجام داده، بعضی از آن‌ها مانند اجساید (جنایات علیه فرهنگ و نظام آموزشی) به‌طور مستقل در زمره جنایات بین‌المللی شناخته نشده است.

با وجود این، دیوان کیفری در خصوص درگیری میان فلسطین و اسرائیل به دلیل اینکه فلسطین اساسنامه رم را پذیرفته است صلاحیت رسیدگی دارد؛ علاوه بر این رویه قضایی دیوان جهت رسیدگی به هر پرونده بر اهمیت جرایم ارتكابی تمرکز کرده است که در «تعیین اهمیت موضوع (پرونده)، به ویژه عواملی نظیر گستردگی، ماهیت و شیوه ارتكاب جرایم مورد نظر، تاثیر آن‌ها بر قربانیان جرم دخیل هستند. در این تصمیم، همچنین نقش یا موقعیت مرتکب در ارزیابی اهمیت موضوع تاثیری ندارد.» (Sadeghi & Aghaei Jannat Makan, 2021: 253) در این میان در قضیه فلسطین دیوان کیفری بین‌المللی گستره حوادث را به اندازه‌های قابل توجه دانست که رسیدگی را ضروری تشخیص داد. نکته بسیار حائز اهمیت این است که با توجه به عرفی و مسلم بودن مقررات حقوق بین‌الملل بشردوستانه و اینکه کرنش و التزام در مقابل این قواعد از جمله تعهدات بین‌المللی تمام دولت‌ها محسوب می‌شود، آنان باید در این خصوص با دیوان کیفری همکاری‌های لازم را داشته باشند؛ در نتیجه «رژیم صهیونیستی نمی‌تواند با استناد به عدم عضویت خود در اساسنامه دیوان، از مسئولیت بین‌المللی خود در همکاری با دیوان نسبت به جنایات جنگی ارتكابی، شانه خالی کند.» (Foroughi, 2024: 216) در این خصوص دادستان دیوان در این زمینه اقداماتی را انجام داده که قابل بررسی است.

۱-۲-۲-۵. تعیین کارشناسان

اطمینان خاطر از یک دادرسی عادلانه اقتضای این امر را دارد که رعایت عدالت و انصاف در مرحله به مرحله

۱. نکته قابل ذکر اینکه در ۲۶ فوریه ۲۰۰۷ دیوان دادگستری بین‌المللی در پرونده بوسنی علیه صربستان رای مبنی بر وقوع نسل‌کشی و نقض دستورات موقت ۸ آوریل و ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۳ را صادر کرد؛ در این راستا با وجود عضویت اسرائیل در کنوانسیون پیشگیری و مجازات جرم نسل‌کشی، دیوان دادگستری سه دستور موقت ۲۶ ژانویه، ۲۸ مارس و ۲۴ می ۲۰۲۴ را با پیگیری‌های مستمر کشور آفریقای جنوبی علیه اسرائیل صادر کرد؛ و خواستار کرنش و تواضع اسرائیل در مقابل این کنوانسیون و دستورات موقت شد. دریغا که با وجود کارشکنی‌های اسرائیل برخلاف پرونده صربستان، هنوز رای علیه این رژیم در دیوان صادر نشده است.

تحقیقات و رسیدگی‌ها ظهور داشته باشد؛ «اگر چه دادرسی عادلانه و تضمینات قضایی کم و بیش از دیرباز وجود داشت اما در پی گسترش حقوق بشر و تأکید بر ارتقا و تضمین انواع حقوق بشر، پیشبینی و رعایت دادرسی عادلانه به عنوان حقوق بشر مورد تأکید قرار گرفت و بعد از تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب ۱۹۴۸ در اسناد مختلف جهانی به رسمیت شناخته شد» (Moradi, 2018: 42)؛ که این امر، حقوق افراد را به شکلی درخور تضمین خواهد کرد. رویکرد سیاست جنایی قضایی بین‌المللی، رویکردی متعلق به جوامع درگسترهای جهانی و فراسرزمینی است. جوهره و طبیعت آن تعلقی به غرب یا شرق ندارد؛ و باید چنین نشان دهد که انواع جهان‌بینی‌ها را در تمام مراحل در نظر داشته و دربرمی‌گیرد، که می‌توان از آن تعبیر به اصل جهان‌شمولی سیاست جنایی بین‌المللی کرد.

از سویی دیگر در انتخاب کارشناسان در هر زمین‌های در سطح جهانی باید توجه داشت که علاوه بر خبرگی و مهارت در موضوع مطرح، میان طرفین دعوا و کارشناسان رابطه‌ای بی‌طرفانه برقرار و همچنین مستقل باشند تا موضوع مورد کارشناسی بدون شک و شبهه باشد. با این حال شواهد «نشان می‌دهد که دیوان همواره تحت تأثیر دولت‌های حامی اسرائیل بوده است. به همین جهت است که تلاش‌های دولت فلسطین برای تعقیب و محاکمه و مجازات جنایتکاران اسرائیل تاکنون به نتیجه قابل ملاحظه‌ای منجر نشده است.» (Saedi & Salehi, 2023: 84) از این رو متأسفانه در هیأت کارشناسانی که توسط دادستان دیوان انتخاب شد، رویکرد جهان‌شمولی سیاست جنایی بین‌المللی بسیار قابل تامل و خدشه‌دار بوده و هم‌اینکه اعتنایی به اصل بی‌طرفی و استقلال هیأت کارشناسی نشده است؛ چرا که یکی از کارشناسان ملیتی اسرائیلی داشته که یکی از طرفین متخاصم است و دیگر کارشناسان نیز آمریکایی و بریتانیایی هستند که این دولت‌ها از حامیان و تجهیزکنندگان اسرائیل در حملات نظامی به نوار غزه هستند.

۵-۲-۲. تعیین تعداد مرتکبین و جنایات رخ داده

دولت فلسطین در سال ۲۰۱۵ به دادگاه کیفری بین‌المللی پیوست. در ۳ مارس ۲۰۲۱، دادستان دیوان، فاتو بنسودا، تحقیقاتی را در مورد وضعیت کشور فلسطین آغاز کرد. در ۲۰ می ۲۰۲۴، کریمخان، دادستان بعدی دیوان، اعلام کرد که دفتر او از شعبه مقدماتی دیوان درخواست کرده است تا حکم بازداشت رهبران دولت اسرائیل و حماس که مظنون به جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت هستند را صادر کند. در گزارش رسمی که توسط دفتر دادستان در ۲ اکتبر ۲۰۲۴ صادر شد، دادستان دیوان تصریح کرد که جنایات رخ داده در چارچوب یک درگیری مسلحانه بین‌المللی بین اسرائیل و فلسطین و یک درگیری مسلحانه غیر بین‌المللی بین اسرائیل و حماس، که از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به‌طور موازی علیه افراد اجرا می‌شود، انجام شده است. در این راستا هرچند اتهاماتی متوجه فرماندهان حماس نیز شده است، ولی در همین راستا، بنیامین نتانیاهو و یوآگالانت مظنون هستند که در سطح بین‌المللی به عنوان مرتکبان جنایات زیر، تحت اساسنامه دیوان کیفری مسئول شناخته شوند:

۱. گرسنگی دادن به غیرنظامیان به عنوان یک روش جنگی به عنوان جنایت جنگی
۲. ایجاد عمدی رنج بسیار یا آسیب جدی بر بدن یا سلامتی یا رفتار ظالمانه به عنوان جنایت جنگی

۳. قتل عمدی به عنوان جنایت جنگی

۴. هدایت عمدی حملات علیه جمعیت غیرنظامی به عنوان جنایت جنگی

۵. نابودی و یا قتل در زمینه مرگ‌های ناشی از گرسنگی به عنوان جنایت علیه بشریت

۶. آزار و شکنجه به عنوان جنایت علیه بشریت

۷. سایر اعمال غیرانسانی به عنوان جنایت علیه بشریت.

همچنین دادستان بیان کرد که بنیامین نتانیاهو و یوآوگالانت در طرح مشترک برای استفاده از گرسنگی به عنوان وسیله‌ای برای از بین بردن حماس، آزادی‌گروگان‌ها و اعمال مجازات دسته جمعی فلسطینی‌ها مشارکت داشته‌اند. با اینکه برای نخستین بار ارتکاب جنایت جنگی از طریق ایجاد گرسنگی فراگیر، در کیفرخواست دادستان قید شده است؛ ولی از مدت‌ها پیش در اسناد بین‌المللی در رعایت حقوق افراد از طریق امنیت غذایی تأکید شده است؛ از جمله در کنوانسیون چهارم ژنو در مورد حق دسترسی به غذا در زمان مخاصمه چنین آمده است: «در ماده ۲۳ به تعهد دولت متعهد به آزادی عبور کلیه محموله‌های غذایی اساسی و مواد مغذی کودکان زیر ۱۵ سال و زنان باردار اشاره و در ماده ۵۵ آن دولت اشغالگر تا حد امکانات خود یا ممکن مکلف است احتیاجات مردم تحت اشغال را از نظر مواد غذایی، پزشکی تأمین کند، که باید مواد غذایی و غیره هرگونه لوازم دیگر را در موقعی که منابع اراضی اشغال شده کافی نباشد از خارج وارد کند» (Mirabbasi & Esfandiari, 2022: 186). همین ممانعت از دریافت مواد مغذی توسط سران رژیم صهیونیستی خود موجبات بزه‌دیدگی اقشار آسیب‌پذیری چون کودکان را فراهم می‌کند؛ با اینکه «جرایم جنگی و جرایم علیه بشریت جرایمی با ماهیت جمعی‌اند و تمام اقشار را درگیر می‌کنند؛ با این حال، به دلیل آستانه آسیب‌پذیری پایین کودکان در میان قربانیان جرایم بین‌المللی کودکان همواره سهم پررنگی دارند» (Zaker Hossein, 2022: 218). بخاطر همین گستردگی درگیری افراد آسیب‌پذیر دادستان برای بار نخست است که در کیفرخواست صادره علیه جنایتکاران از این رفتار نام برده است.

کریمخان، دادستان دیوان با عملکردی بسیار با احتیاط در بیان وضعیت پیش آمده با نگرشی فروکاهشی تنها به جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت اشاره کرده، حال آن‌که توجهی به سیاست تبعیض نژادی اسرائیل در برخورد با مردم فلسطین نداشته است که حتی این خط مشی در گفتار مقامات اسرائیلی نیز هویداست؛ از جمله در مصاحبه‌ای که آقای گالانت در ۹ اکتبر ۲۰۲۳ داشت، قابل توجه است؛ ایشان به صراحت مردم فلسطین را حیوانات انسان‌نما خطاب کرد که باید با آن‌ها جنگید.^۱ با چنین نگاهی، تعداد مسئولان حملات را سه نفر از جبهه مقاومت و دو نفر از اسرائیل شناخته، که حتی به برخی از کشورهای غربی که با تجهیزکردن نظامی اسرائیل به وضعیت موجود دامن زده‌اند اشاره‌ای نشده است.

نکته‌ای که در خصوص تعداد مرتکبان و حامیان جنایات اسرائیل جلب توجه می‌کند این است که هیچ کشور ثالثی مجاز به کمک به قدرت اشغالگر نیست؛ این امر ناشی از حق تعیین سرنوشت کشورها به مثابه

۱. مراجعه شود به : <https://www.middleeasteye.net/news/israel-palestine-war-fighting-human-animals-defence-minister>

animals-defence-minister تاریخ دسترسی ۱۴۰۳/۹/۱

قاعده‌های آمره است. «ماده ۴۲ مواد راجع به مسئولیت بین‌المللی دولت مصوب کمیسیون حقوق بین‌الملل ۲۰۰۱ به این نکته تصریح دارد که نقض آشکار قواعد آمره موجب تعهداتی برای سایر دولت‌هاست؛ از جمله همکاری با دولت متخلف به منظور استمرار تخلف، منع شده‌اند.» (Maghami & Shirzad, 2024: 27) حال آن‌که واقع امر چیز دیگری است و حتی دادستان دیوان با وجود عیان بودن چنین اتفاقی کمترین واکنشی به این اقدامات دولت‌های حامی اسرائیل نشان نداده است.

عملکرد محتاطانه دادستان دیوان به همراه انتخاب کارشناسانی با تابعیت‌های وابسته به اسرائیل منتهی به نادیده گرفتن جنایاتی مانند نسل‌کشی شده است، مطابق ماده ۶ اساسنامه دیوان کیفری «هر کدام از اعمال زیر به قصد نابودسازی تمام یا قسمتی از یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی جنایت نسل‌کشی محسوب می‌گردد ۱. قتل اعضای گروه ۲. ایراد صدمه شدید به تمامیت جسمی یا روانی اعضای گروه ۳. تحمیل عمدی شرایط زیستی بر گروه که منجر به زوال جسمانی کلی یا جزئی آن گردد و...» (Bourdon & Duverger, 2014: 32) در این جنایت طبق ماده ۳۰ اساسنامه که رکن روانی جرایم را ذکر کرده، در صورتی که شخص علم و قصد رفتار ارتكابی را داشته باشد مجرم شناخته می‌شود که اوضاع و احوال بیانگر آگاهی مقامات اسرائیلی هم نسبت به شرایط موجود و هم وقوع نتایج اقدامات آنان است.

همچنین «یکی از ویژگی‌های بارز حمله اسرائیل به نوار غزه پس از حوادث ۷ اکتبر ۲۰۲۳، خسارات گسترده به منازل و مناطق مسکونی است. تا ماه می ۲۰۲۴، حداقل ۳۷۰۰۰۰ خانه در این حمله به شدت آسیب‌دیده یا به‌طور کامل ویران شده‌اند، که تقریباً ۸۵ درصد از کل تعداد واحدهای مسکونی را تشکیل می‌دهد. این تخریب شامل ساختمان‌های بمباران شده در طول جنگ، سازه‌های تخریب شده برای ایجاد مناطق حائل در نزدیکی مرز و اطراف شریان‌های اصلی، تخریب برج‌های مسکونی بلند، دانشگاه‌ها، تالارهای شهر، موسسات دولتی و خانه‌ها می‌شود» (Ram & Handel, 2024: 1). این اقدامات اسرائیل که با عنوان کشتار در محل اقامت یا کشتار در خانه شناخته می‌شود در کیفرخواست مکتوم مانده است.

با واکاوی منطقی سیاست جنایی اتخاذی دیوان کیفری باید معترف بود متأسفانه از همان ابتدا قدم‌هایی به آهستگی و با تانی در این حوادث حساس برداشته شده که گویی مقامات دیوان کیفری واهمه‌ای از دست‌اندرکاران جنایات رخ داده در فلسطین دارند. در این میان آنچه که به ذهن خطور می‌کند این است که «اراده سیاسی دادستان بر اراده حقوق وی غلبه یافته است؛ لیکن دادستان یک مقام سیاسی نیست تا ملاحظات سیاسی بین‌المللی بر عملکرد او در وضعیت فلسطین سایه افکند.» (Saedi & Salehi, 2021: 185) بلکه اصل استقلال در مورد دادستان این امکان را می‌دهد «تا فارغ از برخی ملاحظات و تأثیرپذیری از شرایط و اغراض، بهتر بتواند به وظایف گسترده خویش، بپردازد. این اصل موجب می‌شود بتواند فارغ از هرگونه ارعاب و تهدید و مداخله ناروا وظایف خود را به خوبی انجام دهد.» (Fathi & Hadi, 2013: 130) با رویه پیشرو در خصوص دادستان کیفری و دادگاه کیفری این اصل را باید مخدوش دانست. از این‌رو «برای فائق آمدن بر مشکلات مورد بحث می‌توان پیشنهاد کرد که دیوان تا حد امکان از سیاسی کاری دور بماند. یکی از دلایلی که موجب شده برخی کشورهای از در مخالفت با دیوان وارد شوند سیاسی کاری دیوان در برخی از پرونده‌ها بوده است.» (Seyedzadeh Sani & Sadeghi, 2024: 236)

۳-۵. سیاست جنایی اجرایی بین‌المللی

سیاست جنایی اجرایی ناظر به آن دسته از تدابیری است که متوجه بخش‌های اجرایی بهداشتی آموزشی و فرهنگی و اقتصادی دولت‌هاست و متمایز از جنبه قضایی یا تقنینی است. در یک سیاست جنایی اجرایی منسجم و صحیح «بزه‌دیدگان شایسته بهره‌مندی و حمایت از حقوقی در فرایند سیاست جنایی‌اند تا عدالت به درستی مستقر و خدمات مناسبی که شامل مساعدت‌های پزشکی و تسکین ناملایمات روانی دریافت کنند» (Eskandari, 2008: 51). در مقام اجرا سیاست جنایی بین‌المللی دارای جلوه‌هایی است که از طریق رسانه‌های پوشش دهنده رویدادهای رخ داده در حملات اسرائیل به غزه قابل توجه است و اینکه کمک‌رسانی به مناطق اشغالی در عمل چگونه رخ داده است؛ که در این بخش بدان‌ها پرداخته شده است.

۱-۳-۵. انعکاس رسانه‌ای

چارچوب رسانه‌ای جنگ‌ها و عملیات نظامی می‌تواند به طور قابل توجهی بر رهبران، قانون‌گذاران، سازمان‌های بین‌المللی و افکار عمومی تأثیر بگذارد. پوشش جنگ به طور کلی و تلفات به طور خاص، ممکن است نتیجه جنگ را تقریباً به اندازه پیروزی در میدان نبرد تعیین کند.

همه جنگ‌ها به یک اندازه مورد توجه قرار نمی‌گیرند. اغلب اوقات، جنگی که بیشترین پوشش را دریافت می‌کند، از سوی جامعه و سیاست‌گذاران مهم‌ترین جنگ تلقی می‌شود. ویژگی‌های اصلی مؤثر بر توجهی که یک جنگ از رسانه‌ها دریافت می‌کند، نزدیکی مکانی، پیچیدگی و طول عمر درگیری است. «در مورد مجاورت، هر چه جنگ به مردم نزدیک‌تر باشد، توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند و کلمه نزدیک‌تر هم به مجاورت فرهنگی و هم به نزدیکی جغرافیایی اشاره دارد. این یکی از دلایلی است که جنگ در اوکراین از رسانه‌های غربی بیشتر از جنگ‌های خاورمیانه پوشش داده می‌شود. همچنین در مورد پیچیدگی باید گفت که هر چه جنگ پیچیده‌تر باشد، مخاطب کمتری را جذب می‌کند.

اگرچه هیچ جنگی ساده نیست، اما درک برخی از آن‌ها برای مخاطبان دشوارتر است، زیرا آن‌ها دانش، زمان یا تمایلی برای کسب اطلاعات ندارند. به طور دقیق‌تر، بیشتر جنگ‌ها در خاورمیانه شامل چندین طرف است که در طول زمان طرف‌ها را تغییر می‌دهند. در نهایت، طول عمر نیز یکی از ویژگی‌های اصلی است که بر توجه به جنگ تأثیر می‌گذارد. هر چه جنگ بیشتر طول بکشد توجه کمتری را به خود جلب می‌کند. به عنوان مثال درگیری اسرائیل و فلسطین به اوایل قرن بیستم بازمی‌گردد» (Tzika, 2024: 29).

نمونه‌های متعددی وجود دارد که دیده شده است که رسانه‌ها به صلح و آشتی میان طرف‌های درگیر کمک می‌کنند این واقعیتی غیر قابل انکار است که رسانه‌های مستقر در غرب و خاورمیانه تمایل دارند از رویکرد متفاوتی برای پوشش جنگ‌ها استفاده کنند. اغلب اوقات، رویکرد کانال‌های آمریکایی و بریتانیایی در بازنمایی جنگ‌های واقع در خاورمیانه مغرضانه و منفی است. از سوی دیگر، رسانه‌های مستقر در خاورمیانه، در بازنمایی جنگ‌ها اگرچه گاهی مغرضانه عمل می‌کنند، اما عمدتاً بی‌طرف هستند.^۱

۱. نوشته <https://ibt.org.uk/opinion/why-humanised-media-coverage-of-gaza-is-so-important/>

Max Slaughter: دسترسی ۱۴۰۳/۸/۲۰

در مقابل این کم‌لطفی رسانه‌ای در خصوص مسئله فلسطین، اسرائیل با گسترش حضور خود در نقاط مختلف دنیا درصدد رسیدن به اهدافی مانند «ارتقای مشروعیت و وجهه سیاسی بین‌المللی خود، تضعیف وحدت ضداسرائیلی کشورهای اسلامی، کمرنگ کردن مسئله فلسطین، افزایش ضریب امنیتی و بهره‌برداری اقتصادی» (Nasri et al., 2023: 586) است. به نظر می‌رسد برجسته‌ترین شاخص رسانه‌های غربی در درگیری کنونی اسرائیل و فلسطین، تمرکز بر شاخص اینجا و اکنون بوده است که هسته اصلی را از گذشته و آینده منحرف کرده و در نتیجه از الگوواره‌های ضروری ایجاد صلح و سازش مانند واکاوی علل و ریشه‌های حادثه و میزان فاجعه‌باری حوادث جدا شده که این موارد تبعاتی دارد که به تنش‌ها می‌تواند دامن زند. همان اقدامی که رسانه‌هایی مانند BBC و CNN انجام می‌دهند که همسو با عقاید و سیاست‌های اسرائیل بوده که فلسطینی‌ها را متجاوز و اسرائیلی‌ها را قربانی معرفی می‌کنند. در مقابل این اقدامات رسانه‌های غربی، رسانه‌های مستقر در خاورمیانه باید با بازتاب خبری فعالانه‌تر به رخدادهای گذشته و تجاوزات بی‌وقفه اسرائیل تمرکز داشته باشند.

«سی‌ان‌ان از بینندگان می‌خواهد باور کنند که همه چیز از ۷ اکتبر شروع شده است و دهه‌های تاریخ قبل از آن روز غم‌انگیز بی‌ربط یا بی‌اهمیت است. این چیز جدیدی در شبکه‌های خبری ایالات متحده نیست. مانند درگیری‌های گذشته، برای اکثر ارائه‌دهندگان اخبار، تمرکز به آخرین خشونت، تعداد حملات موشکی و تعداد کشته‌های متعاقب آن... و داستان‌های نیمه واقعی بعدی مهم است» (ZAHID, 2024: 34).

۲-۳-۵. کمک‌های انسانی درمانی

در غزه، سیستم مراقبت‌های بهداشتی بیش از حد تحت فشار قرار گرفته است، بودجه آن بسیار محدود است و به شدت تحت تأثیر یک محاصره گسترده قرار گرفته است. درگیری‌های جاری در فلسطین به یک بحران انسانی با ابعاد بیسابقه‌ای تبدیل شده است که پیامدهای شدیدی بر سیستم بهداشت و درمان منطقه دارد. «حملات بر ۹۸ مرکز درمانی از جمله ۲۷ بیمارستان از ۳۶ بیمارستان غزه تأثیر گذاشته است. علاوه بر این، ۹۰ آمبولانس آسیب دیده‌اند، که باعث فلج شدن توانایی برای خدمات‌رسانی درمانی شده است. در کرانه باختری نیز وضعیت به همین ترتیب وخیم است و ۳۶۴ حمله صورت گرفته که این حملات ۴۴ مرکز بهداشتی و درمانی و ۲۴۹ آمبولانس را هدف قرار داده‌اند که بحران بهداشت و درمان منطقه را تشدید کرده است. اثر تجمعی این حملات به شدت زیرساخت‌های مراقبت‌های بهداشتی را تضعیف کرده است و جمعیت فلسطین را آسیب‌پذیر و بدون دسترسی کافی به مراقبت‌های پزشکی می‌کند. تخریب گسترده تأسیسات مراقبت‌های بهداشتی بحران را تشدید کرده است و تنها هشت بیمارستان فعال و تنها یک چهارم مراکز مراقبت‌های اولیه را فعالیت می‌کنند» (Imtihan & Nasser, 2024: 764).

دو مورد از چالش‌های اصلی برای بهبود ظرفیت درمانی در غزه، محاصره و حملات نظامی مکرر به مراکز بهداشتی و درمانی است که از اکتبر ۲۰۲۳ بدتر شده است؛ و مورد بعدی اینکه، اسرائیل فلسطینیان را از دسترسی کافی به نیازهای اولیه از جمله آب، تجهیزات پزشکی و دارو محروم کرده است. «در کنار عدم توقف آگاهانه نسل‌کشی از ناحیه مقام‌های اسرائیلی، برخی ترک فعل‌ها مانند فراهم نکردن زمینه درمان

مصدمان، عدم دسترسی به غذا و منابع انرژی در نتیجه محاصره کامل انجام شده و گسترش قحطی که بدون تردید، مرگ افراد قابل توجهی را به دنبال دارد.» (Sadeghi, 2024: 272) که چنین حوادثی بیانگر وضعیت ناامنی شدید در سراسر غزه است.

«قبل از ۷ اکتبر، روزانه ۳۰۰ تا ۵۰۰ کامیون کمک‌رسانی به نوار غزه اجازه ورود داشتند. این کامیون‌ها برای رفع نیازهای جمعیت ۲/۳ میلیون نفری کافی نبودند. اکنون، علیرغم اینکه فاجعه انسانی در پیش است، تعداد کامیون‌های مجاز به ورود به غزه به حدود ۱۰۰ کامیون محدود شده است» (Alser, Asharaf, Kishawi, 2024: 74).

به واسطه این حملات گسترده و حساسیتهای موجود در این قلمرو تنها جراح عمومی باقیمانده در بیمارستان ناصر غزه تصمیم گرفت برای بهره‌گیری از پزشکی از راه دور، از طریق پیام‌رسان واتساپ اقدام به ایجاد گروهی پزشکی رمزگذاری شده برای ارائه کمک‌هایی انسان‌دوستانه پزشکی به این منطقه کند. «با راه‌اندازی یک گروه پزشکی و محدود کردن چت‌ها به زمان‌های خاصی که اطلاعات به اشتراک گذاشته می‌شد، مدیران گروه اطمینان حاصل کردند که اطلاعات بالینی مهم و محرمانه بودن بیمار حفظ می‌شود. این امر به دلیل دسترسی محدود به اینترنت و محدودیت زمانی برای جراحان محلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود. گروه تخصصی و خاص آسیب (مانند جراحی عصبی، جراحی عروق، جراحی فک و صورت، بیهوشی، مراقبت‌های ویژه و ارتوپدی) برای ارسال موارد مرتبط از جمله زخم‌ها، تصاویر رادیولوژی و جراحی، اطلاعات در گروه قرار داده می‌شد» (Alser, et al. 2024: 876). با وجود آن‌که انتخاب این مسیر می‌توانست کمک شایانی به بهبود وضعیت درمانی منطقه درگیر در جنگ کند ولی با این حال، بیشتر بیماران به دلیل تهاجم به بیمارستان توسط ارتش اسرائیل که بیمارستان را از کار انداخته بود، از دست رفت.

۶. نتیجه‌گیری

در صحنه بین‌المللی، جامعه جهانی با وجود رخداد تمام فجایع تأثرآور و تراژدی دردناک فلسطین، به‌ویژه غزه تلاشی را در سطح سیاست جنایی بین‌المللی اتخاذ کرده است. این نوع سیاست، مجموعه تدابیر و خط‌مشی‌های جامعه جهانی برای مبارزه با پدیده مجرمانه است که با نقدهایی همراه است.

در سیاست جنایی تقنینی با وجود الحاق اسرائیل به چندین سند و میثاق بین‌المللی و با وجود تعهد در قبال سرزمین‌های اشغالی، همچنان خلاف این اسناد اقدام می‌کند؛ قطعاً تا زمانی که دفاع اجتماعی در سطح بین‌الملل آغشته به سیاست باشد تصویب و الحاق به اسناد در حد سند مکتوب باقی خواهد ماند.

در سیاست جنایی قضایی بین‌المللی می‌توان با تمسک به آرای که دیوان کیفری بین‌المللی یوگسلاوی علیه خاطیان درگیری ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۹ در بوسنی صادر کرد، اسرائیل را در حملات پیدر پی در مناطق اشغالی محکوم کرد. از طریق دو دیوان بین‌المللی دادگستری و دیوان کیفری بین‌المللی اقدام می‌کند. با وجود حق وتویی که آمریکا در شورای امنیت دارد مانعی در صدور قطعنامه‌های لازم‌الاجرا علیه اسرائیل می‌شود. به نظر می‌رسد دیوان در راستای یک سیاست جنایی منسجم با حفظ کارکردی واقعی باید ضمانت اجرایی قضایی ترتیب دهد تا کشورهای ثالث اقداماتی برای حفظ و ادامه اشغال که خود تسهیل روند اشغال‌گری

است، نداشته باشند؛ در غیر این صورت فلسفه وجودی سیاست جنایی قضایی بین المللی بلاجهت خواهد بود.

نکاتی که در مورد کیفرخواست صادره توسط دادستان دیوان کیفری قابل اشاره است اینکه

۱. در انتخاب هیأت کارشناسان جهت بررسی رویدادهای واقع اصل جهان شمولی و بی طرفی رعایت نشده و کارشناسانی با ملیت اسرائیلی و آمریکایی که خود از مسببان حملات هستند انتخاب شده است.
۲. در تعیین تعداد مرتکبان و جنایات ارتكابی نفرت مسئول بیشتر از فلسطینی ها هستند تا طرف مقابل. جنایات ارتكابی نسل کشی، کشتار در خانه و آپارتاید نیز در کیفرخواست مغفول مانده است؛ که این رویکرد فروکاستی آمیخته به ترس دیوان را با وجود جنایات آشکار طرف متجاوز را نشان می دهد. در حالی که تهور و شجاعت لازمه یک سیاست جنایی قضایی پویا در صحنه بین الملل است.

درخصوص سیاست جنایی اجرایی نیز انعکاس رسانه ای و انجام خدمات رسانی درمانی و بهداشتی و دسترسی ایمن به مواد مایحتاج عمومی حداقل کاری است که مورد انتظار است.

References

1. Aghaei Jannat Makan, Hossein & Norouzi, Nour Mohammad (2024), "Assessing the Feasibility of Prosecuting the Allegation of Genocide against the Uyghurs before the International Criminal Court," Journal of Legal Research, 23(57), pp. 7-42. [in Persian] 10.48300/jlr.2022.356840.2157
2. Ahadi Karnaq, Ali & Fooladi, Fatemeh (2024), "The Legal Status of Settlers in the Occupied Palestinian Territories," Journal of Legal Studies, 16(1), pp. 145-178. [in Persian] 10.22099/jls.2024.49233.5095
3. Alser, Khaled, Mallah, Saad, Ghayada, Mohammed, Gilbert, Mads. (2024). «Trauma care supported through a global telemedicine initiative during the 2023-24 military assault on the Gaza Strip, occupied Palestinian territory: a case series», The Lancet journal, Vol 404, pp 874-886
4. Alser, Osaid, Asharaf, Hanaa, Kishawi, Sami, (2024), «The impact of the ongoing genocide in Gaza on the healthcare system and its surgical capacity», journal Impact Surgery, Vol 1(3), pp73-74
5. Ameri Siahoei, Hamid Reza (2008), The Human Ecosystem in United Nations Documents, 1st ed., Tehran: Majd Publications. [in Persian]
6. Athari, Seyed. Hossein., Shahriari. Abolghasem.& Moniri, Seyed. Hashem (2026). Creeping Apartheid; A Trend Analysis of Israel's Discriminatory Policies and the Changing Demographic Context of Palestine (1996-2023), Iranian Research Letter of International Politics, 14 (01), 303 - 330. [in Persian]
7. Azarpandar, Ahmad Reza & Mousazadeh, Reza (2024), "The Conflict between the Basic Law of the Israeli Regime and the Obligations under the Convention on the Rights of the Child: Vio-

- lation of the Best Interests of the Child in the Nation-State Law of the Jewish State,” *Journal of Legal Studies*, 16(1), pp. 75–104. [in Persian] 10.22099/jls.2024.48960.5054
8. Bensah, Jonas, (2024), «The Right of the Palestinian People to Self-Determination, ODUMUNC 2025 Issue Brief Fourth Committee, Special Political and Decolonization», pp 1- 18
 9. Bourdon, William & Duverger, Emmanuel (2014), *International Criminal Law: An Overview of the Rome Statute of the International Criminal Court*, trans. Abbas Taddin, 1st ed., Tehran: Khorsandi Publications. [in Persian]
 10. Delmas-Marty, Mireille (2014), *The Major Systems of Criminal Policy*, trans. Ali Hossein Najafi Abrandabadi, 2nd ed., Tehran: Mizan Publications. [in Persian]
 11. Eskandari, Abdolkarim (2008), “Approaches to the Protection of Victims in Islamic Criminal Policy and International Instruments,” *Ma’refat Journal*, 17(134), pp. 43–64. [in Persian]
 12. Fathi, Mohammad Javad & Hadi, Dadyar (2013), “The Position of the Prosecutor in Modern Criminal Policy and the Requirements of Fair Trial,” *Scientific-Research Journal of Islamic Jurisprudence and Law*, 4(7), pp. 123–148. [in Persian]
 13. Foroughi, Fazlollah (2024), “A Reflection on the Feasibility of Domestic and International Prosecution of Crimes Committed by the Israeli Regime in Gaza,” 16(1), pp. 179–228. [in Persian] 10.22099/jls.2024.49354.5106
 14. Golafshan, Ashkan & Koohkan, Alireza (2026), The impact of economic adjustment programs on the foreign policy of the Zionist regime (1970- 2010) , *Iranian Research Letter of International Politics*, 14 (01), 33 – 55, [in Persian], <https://doi.org/10.22067/irlip.2026.86963.1502>
 15. Lazerges, Christine (2021), *An Introduction to Criminal Policy*, trans. Ali Hossein Najafi Abrandabadi, 9th ed., Tehran: Mizan Publications. [in Persian]
 16. Imtihan, Hajar, Nasser, Muhammad, (2024), «The Unjustifiable Targeting of Healthcare in Palestine: Violation of Human Rights and International Law», *International Journal of Islamic Education, Research and Multiculturalism*, Vol. 6 No. 3, pp 763-783
 17. Maghami, Amir & Shirzad, Omid (2024), “The Right to Resist Occupation: With Emphasis on the Situation in Palestine,” *Journal of Legal Studies*, 16(1), pp. 1–42. [in Persian] 10.22099/jls.2024.49129.5071
 18. Mirabbasi, Bagher & Esfandiari, Changiz (2022), *Food Security and the Right of Access to Food in the Legal Discourse of the United Nations*, 2nd ed., Tehran: Khorsandi Publications. [in Persian]
 19. Mohammadi, Aqil & Abedini, Abdollah & Kiani, Amir Abbas (2024), “The Use of Force in International Law: A Case Study of the 2023 Hamas–Israel Conflict,” *Journal of Legal Studies*, 16(1), pp. 105–144. [in Persian] 10.22099/jls.2024.49148.5074
 20. Moradi, Ghasem (2018), “Principles Governing the Fair Trial Process,” *Quarterly Journal of Public Law Inquiries*, 2(4), pp. 31–45. [in Persian]
 21. Mosaffa, Nasrin (2011), “The United Nations and the Achievement of International Social and

- Cultural Cooperation,” Vol. 1, 1st ed., Tehran: Mizan Publications. [in Persian]
22. Nasri, Zanireh, Zibaei, Mokhtar, & Akhavan Kazemi, Masoud (2023), “Dimensions and Objectives of Israel’s Presence and Influence in Africa,” *Iranian Journal of International Politics*, 12(2). Pp 586- 613. [in Persian] <https://doi.org/10.22067/irlip.2023.74337.1211>
23. Pappe, Ilan (2015), *The Ethnic Cleansing of Palestine*, trans. Azadeh Keshvardoust, 1st ed., Tehran: Andishehvarzan Arya Studies Group Publications. [in Persian]
24. Pour Esmaeili, Najmīyeh, & Esmaeili Ardakani, Ali (2023), “Perceptions of the Leaders of Turkey and Saudi Arabia of the Concept of the Resistance Axis,” *Iranian Journal of International Politics*, 12(2). Pp 60- 93[in Persian] <https://doi.org/10.22067/irlip.2023.77772.1303>
25. Ram, Moriel, Handel, Ariel, (2024), «Violent dwelling: Settler colonialism and domicide», *journal Political Geography*, 114, pp 1- 3
26. Razvifard, Behzad (2011), “International Law and the Foundations for the Formation of an International Criminal Policy,” *Criminal Law Doctrines, New Series*, No. 1, pp. 171-202. [in Persian]
27. Sadeghi, Mehdi Reza & Aghaei Jannat Makan, Hossein (2021), “The Gravity and Seriousness Threshold of Crimes in Light of the Jurisprudence of the International Criminal Court,” *Criminal Law Research Journal*, 12(2), pp. 237-264. [in Persian] [10.22124/jol.2021.15150.1830](https://doi.org/10.22124/jol.2021.15150.1830)
28. Sadeghi, Mehdi Reza (2024), “Assessing the Possibility of the Commission of Genocide in Gaza by Israel in Light of Operation Al-Aqsa Flood (7 October 2023),” *Journal of Legal Studies*, 16(1), pp. 257-288. [in Persian] [10.22099/jls.2024.49213.5089](https://doi.org/10.22099/jls.2024.49213.5089)
29. Saedi, Zahra & Salehi, Javad (2021), “The Approach of the Prosecutor of the International Criminal Court to Requesting a Ruling on Criminal Jurisdiction in the Situation of the State of Palestine,” *Criminal Law Research Journal*, 12(2), pp. 185-208. [in Persian] [10.22124/jol.2021.18955.2093](https://doi.org/10.22124/jol.2021.18955.2093)
30. Saedi, Zahra & Salehi, Javad (2023), “The Ruling on Criminal Jurisdiction in the Situation of the State of Palestine from the Perspective of Friends of the International Criminal Court,” *Comparative Law Research Journal*, 7(1), pp. 69-88. [in Persian] [10.22080/lps.2022.24497.1421](https://doi.org/10.22080/lps.2022.24497.1421)
31. Seyedzadeh Sani, Seyed Mehdi & Sadeghi, Mohammad Mehdi (2024), *The Nature of Resistance to the Actions of the International Criminal Court: Instances and Examples*, *Iranian Journal of International Politics*, 12(2). Pp. 218- 239. [in Persian] [10.22067/irlip.2024.79638.1334](https://doi.org/10.22067/irlip.2024.79638.1334)
32. Tzika, Sotiria, (2024), «A Comparative Analysis of Media Framing: The Israel-Hamas and the Russia-Ukraine Wars», A thesis for the degree of MASTER OF DIGITAL MEDIA, COMMUNICATION AND JOURNALISM, Aristotle University of Thessaloniki; Greece
33. Zahid, Zainab, (2024), «How CNN Portrays Israel as the Victim in the Context of the October 7th, 2023 Israeli-Palestinian Hostilities», A Thesis for the Degree of Master of Arts, Program in the Committee on International Relations, University of Chicago
34. Zaker Hossein, Mohammad Hadi (2024), “Settlement Construction and Settler Population in Occupied Territories from the Perspective of International Criminal Law,” *Journal of Legal Studies*, 16(1), pp. 391-426. [in Persian] [10.22099/jls.2024.49216.5090](https://doi.org/10.22099/jls.2024.49216.5090)

35. Zaker Hossein, Mohammad Hadi (2022), "Protection of Child Victims before the International Criminal Court," Quarterly Journal of Public Law Studies, 52(1), pp. 207-229. [in Persian]
<https://doi.org/10.22059/jplsq.2020.299225.2356>
36. Zakerian, Mehdi (2017), The United Nations and Global Security, 2nd ed., Tehran: Khorsandi Publications. [in Persian]